

	Організація і побудова занять з починаючими хокеїстами та навчально-тренувальними групами					
3.2.	Змістовий модуль 3.2. Організація і побудова занять з аматорськими групами та особами різних вікових категорій, групами оздоровчого напрямку	18	4	8	4	
	<i>Диференційований залік</i>	2				2
	Всього:	86	34	30	20	2

Таким чином, нами представлено науково-методичне забезпечення професійної підготовки фахівців з фізичного виховання та спорту, яке визначає зміст, направленість та відповідні методичні підходи. Висвітлено організаційно-методичні умови проведення курсу підвищення кваліфікації фахівців в системі післядипломної освіти. Розкрито зміст програми курсу підвищення кваліфікації, побудованої за модульним принципом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Акмеология : [учебник] / под общ. ред А. А. Деркача. – М.: РАГС, 2002. – 81 с.
2. Барабаш О. Підготовка педагогів до впровадження інноваційних технологій у системі неперервної освіти. / О. Барабаш // Нові технології навчання : [науково-методичний збірник]. – К., 2003. – С. 115 – 117.
3. Закон України «Про вищу освіту» (2002). <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2984-14> Урядовий кур'єр від 15.05.2002 №86
4. Закон України «Про освіту» Постанова ВР №1144-12 від 04.06.91, ВВР, 1991. – №34. – 452 с.
5. Крапотин А. А. Совершенствование системы повышения квалификации и переподготовки кадров в области физической культуры, спорта и туризма на основе компетентного подхода // Современный олимпийский спорт и спорт для всех : материалы 11 международного конгресса : в 4 ч. – Минск, 2007. – Ч. 1. – С. 569 – 571.
6. Bingham B. Coaching in age groupe // Swimming technique. – 1992. – V.29. – №2. – P. 23 – 33.
7. Haug G. Summary and Conclusion: Towards the European Higher Education Area: Survey of Main Reforms from Bologna to Prague / G. Haug, C. Tauch. – 2001. – 5 p.
8. Reilly T., Robinson Y., Minors D.S. Some circulatory responses to exercise of different times of day // Med. Sci. Sports Exerc. – 1984. – №16. – P. 447 – 482.
9. Saltin B., Rowell L.B. Functional adaptations to physical activity and inactivity // Fed. Proc. – 1980. – №39. – P. 1506 – 1513.
10. Strength and Power in Sport // Edited by P. Renstrom. – Blackwell Scientific Publication. – 1992. – P. 249 – 265.

Зенченко І.П.

ВИКОРИСТАННЯ ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ДУХОВНИХ ЦІННОСТЕЙ МАЙБУТЬОГО ФАХІВЦЯ З ОСНОВ ЗДОРОВ'Я

Для активізації навчального процесу потрібні більш удосконалені форми та засоби освіти й виховання. Особливої актуальності набувають діалогові форми навчання, концепції педагогічної співпраці й діяльного спілкування. Форма співпраці між викладачем і студентом впливає на активізацію навчально-пізнавальних прагнень студентів і відкриває можливості індивідуальних творчих проявів не тільки особистості студента, але й особистості викладача.

Ключові слова. Духовні цінності, процес формування, особистісно-орієнтований підхід, фахівці з основ здоров'я.

Зенченко І.П. *Использование личностно-ориентированного подхода для формирования духовных ценностей будущего специалиста по основам здоровья.* Для активизации учебного процесса нужны более усовершенствованные формы и средства образования и воспитания. Особенную актуальность приобретают диалоговые формы обучения, концепции педагогического сотрудничества и деятельности общения. Форма сотрудничества между преподавателем и студентом влияет на активизацию учебно-познавательных стремлений студентов и открывает возможности индивидуальных творческих проявлений не только личности студента, но и личности преподавателя.

Ключевые слова. Духовные ценности, процесс формирования, личностно-ориентированный подход, специалисты по основам здоровья.

Zenchenkov I.P. The use of the person-centered approach for formation of spiritual/ moral values of the future health bases expert (specialist). Study as well as technical training is one of the ways for self-determination and

sphere for self-actualization. It is on the basis of the training activity during the professional training process the possibility of formation of spiritual/ moral values arises. The mental activity changes a lot while the process of study and this in its turn influences the fact that a person starts to understand himself/ herself and the surrounding existence. This is a search after truth when a person comes out from his/ her own limits and the limits of the surrounding existence as well. This search after truth is carried out on the basis of theoretical skills and knowledge as well as theoretical cogitation or the so-called theoreticalism. Both theoretical skills and knowledge further the adoption and acquisition of the wealth of culture and science, as well as the self-enrichment and renewal of the personality. But it will only happen in case if there is any sense in educational/ training activity, i.e. the personality is oriented to study and professional activity, in other words, there is a motivation to the future occupation and the corresponding necessary knowledge. The attitude of students to their future occupation, training activity and knowledge depends directly on the professional, or occupational, orientation. And this forms the motivational sphere of training activity that includes motives, needs, purposes, interests etc. That is why an effective study process will be carried out according to the independently formed purposes or the ones that have already been chosen and accepted with the help of a teacher. During the process of study the student will be striving for achievement of his/ her own purposes according to such his/ her interests and needs as self-perfection, self-actualization, social recognition and approval. All this can be possible while the person-centered approach in study. It is exactly due to the person-centered approach the formation of spiritual/ moral values of the future health bases expert (specialist) is carried out in full, i.e. the formation of axiological attitude to his/ her profession and knowledge as well as the demonstration of creativity and humaneness. That is why instead of traditional approach to the process of professional training of the future health bases experts the person-centered approach must be used; while this approach the right of the student to the freedom of choice in spiritual space should be provided. The attitude towards the person as to the highest value is formed by the student. It is exactly during the person-centered approach the future health bases specialist with his/ her motives, goals, interests and needs etc. is supposed to be in the center. During the person-centered approach each student forms his/ her own purpose and the one that is common with the other students. The function of the teacher becomes coordinating. Such collaboration activates potential opportunities of every future health bases expert (specialist).

Key words. *Spiritual/ moral values, the process of formation, person-centered approach, future health bases experts (specialists).*

Українське суспільство приділяє увагу формуванню духовної особистості, залученню її до загальнолюдських цінностей, саморозвитку та самореалізації в конкретній діяльності. Цьому важливому напрямку сприяє державна політика в галузі освіти та виховання студентської молоді. У Законі України „Про вищу освіту”, Державній національній програмі „Освіта” (Україна XXI століття), Національній доктрині розвитку освіти у XXI столітті; Указі Президента від 24 листопада 2005 р. „Про першочергові заходи щодо збагачення та розвитку культури і духовності українського суспільства” зазначено, що важливою умовою модернізації освіти й виховання є розвиток духовності, становлення особистості професіонала, коли професія стає важливою умовою самовизначення індивіда. Оволодіння професією вимагає від майбутніх фахівців значної перебудови самосвідомості, переходу від власне навчання до професійного самовизначення в реальних умовах трудової діяльності. Тому, особливої актуальності набуває проблема формування духовних цінностей у процесі професійної підготовки майбутніх педагогів, створення відповідного освітньо-виховного середовища, де мають цінність людина, розвиток її творчого потенціалу, прояв гуманності, розумової активності.

Тому **метою статті** є теоретичне обґрунтування використання особистісно-орієнтованого підходу для формування духовних цінностей майбутнього фахівця з основ здоров'я в процесі професійної підготовки.

Завдання:

1. Визначити основні чинники у формуванні духовних цінностей майбутнього фахівця з основ здоров'я в процесі професійної підготовки.

2. Розглянути переваги використання особистісно-орієнтованого підходу для формування духовних цінностей майбутнього фахівця з основ здоров'я в процесі професійної підготовки.

У цій статті ми продовжуємо теоретичний аналіз процесу формування духовних цінностей майбутнього фахівця з основ здоров'я в процесі професійної підготовки.

Важливим чинником у формуванні духовних цінностей майбутнього фахівця з основ здоров'я є навчальний процес як стрижень формування соціально-професійних і духовно-етичних якостей. Навчальний процес дає знання, уміння, навички професійної діяльності, також він є основою духовного становлення особистості при використанні особистісно орієнтованого підходу. Інший важливий чинник, який сприяє духовному становленню й формуванню духовних цінностей, є мотивація майбутніх фахівців в етично-гуманістичному розвитку, у вихованні й формуванні якостей духовної людини. Це сприяє

самовдосконаленню особистості, до якого входить самоосвіта, самовиховання й самореалізація. Тому процес професійної підготовки майбутніх фахівців повинен бути орієнтований на духовне й етичне оновлення особистості, на розвиток внутрішньої свободи, почуття достоїнства, самоповаги. Система цінностей, якою керується фахівець, формується у вищому навчальному закладі на основі отриманих знань і сформованих переконань. Головна й особлива роль у цьому належить викладачу. Від його діяльності залежить можливість реалізації сутнісних сил людини, ступінь її свободи, етичного самовдосконалення, особистого розвитку, рух до духовності та духовних цінностей. Рівень професійно-творчого, духовного потенціалу вченого-викладача впливає на розвиток духовності та духовних цінностей студентів, удосконалення їх у навчальній і професійній підготовці, можливості самореалізації. Діяльність викладача – це частина навчально-виховного процесу вищого навчального закладу. Методологічні аспекти цієї проблеми знаходимо в працях Б. Ананьєва, Л. Божовича, О. Леонтьєва, В. М'ясищева та ін. [1; 3; 4; 5]. Викладач повинен мати широкий кругозір, ерудицію, погляди та переконання, працездатність, установку на творчість, усвідомлення духовної значущості свого впливу на особистість студента, потребу у професійній самоосвіті, самореалізації, компетентність та ін. І ці якості повинні підкріплюватися духовністю, громадянською позицією. Тільки духовність об'єднує складники особистості викладача. Духовність викладача стає його специфічним засобом діяльності, спілкування. Традиційно навчальний процес у вищому навчальному закладі спирається на інтелектуальний контакт викладача зі студентами, тобто домінує суб'єкт-об'єктна парадигма, при якій переважання управління шкодить самоорганізації, саморегуляції. При особисто орієнтованому підході, який центрований на студентів, створюються суб'єкт-суб'єктні взаємини, що сприяє духовному розвитку, самореалізації й самоутвердженню особистості. Цей підхід побудований на партнерстві, взаємній повазі, рівних позиціях викладачів і студентів, і це впливає на співпрацю та самоврядування, принцип самореалізації й самовираження, розвиток творчого стилю діяльності. Таким чином, викладач реалізує такі важливі функції, як: стимулююча, розкриваюча (здібності, внутрішній потенціал), підкріплююча, підтримуюча розвиток у певному напрямку, контролююча.

Навчально-виховний процес вищого навчального закладу повинен сприяти духовному становленню особистості та формуванню духовних цінностей лише в умовах взаємоповаги, довіри, об'єктивності, віри в розвивальні потенційні можливості студентів. Тому особистісно орієнтований підхід має певні відмінності від традиційного підходу до навчання: формує взаємини співучасті, співтворчості, двоплановість спілкування (індивідуальну й з аудиторією, автентичність, тобто природність поведінки, спільну комунікацію, духовно-творчі взаємини між учасниками навчального процесу тощо). Основні відмінності особистісно орієнтованого підходу від традиційного представлено в таблиці 1.

Таблиця 1

Відмінності традиційного й особистісно орієнтованого підходу до навчання

	Традиційний підхід	Особистісно орієнтований підхід
Навчальний процес	У процесі навчання відбувається передача знань як готової інформації, накопичення студентом знань	У процесі навчання студент бере активну участь у творчому отриманні знань як у процесі самореалізації й самоосвіти
Викладання	Акцент на когнітивне навчання	Акцент на цілісність особистості студента, навчання як активна взаємодія з навколишнім світом
Викладач	Планує, контролює, організує, керує, регулює процес навчання	Планує спільно зі студентами, виконує стимулюючу, розкриваючу, підкріплюючу, підтримуючу функції
Виховання	Когнітивний розвиток – формування соціально-політичних, етичних, естетичних та інших якостей; конформність, виховання в напрямку бути, як усі	Акцент на особистісному рості, гармонійному духовному розвитку, на творчості, самореалізації
Інтелектуальні цілі	Нахил на зміст предмета, тренування розуму й пам'яті	Зміна змісту навчальних дисциплін згідно з потребами студентів і майбутньої направленості професійної діяльності, уміння вирішувати навчальні і професійні завдання
Цінності	Фіксовані, об'єктивні й універсальні	Мінливі, суб'єктивні й відносні

Наші погляди щодо переваг особистісно орієнтованого підходу із зіставлення збігаються з поглядами І. Бега [2]. Так, особистісно орієнтований підхід сприяє розвитку особистості, тому що людина усвідомлює себе як особистість і відчуває відповідальність за свої дії. Але це можливо, якщо до студента виявляється поважливе й доброзичливе ставлення викладачів. Згідно з традиційним підходом,

до студентів ставляться без справжнього інтересу та поваги, досягнення певних виховних цілей не помічається, будь-яка похибка викликає яскраве виражене незадоволення. Традиційний підхід не враховує конструктивне використання природної потреби позитивного ставлення викладачів до студентів, для заохочення розвитку задатків і здібностей, але навпаки пригноблюють прагнення й можливість самореалізації. Такий підхід викликає протест у студентів проти викладачів, процесу навчання, професії й навчального закладу. Особистісно орієнтований підхід виключає будь-який протест проти викладачів, тому що студент у цьому випадку прагне заслужити заохочення від викладачів. Тому особистісно орієнтований підхід посилює потребу в повазі та схваленні викладачем. Студент прагне до реалізації своєї сутності й це дає можливість виходити за межі своїх актуальних, наявних можливостей. Процес професійної підготовки при особистісно орієнтованому підході має напрямок на духовні цінності, що заперечує спрямованості на цінності соціальних досягнень і володіння. Цінності соціальних досягнень стають перепорою для особистісного розвитку, створюють тривожні настрої, викликають невпевненість у собі, руйнують моральні межі.

Так, альтернативою традиційного підходу процесу професійної підготовки майбутніх фахівців з основ здоров'я має стати особистісно орієнтований підхід. Саме цей підхід забезпечить студенту право на свободу вибору ціннісної позиції, на цінність людського духу й цінність життя взагалі. Особистісно орієнтований підхід формує ставлення до людини як найвищої цінності, навколо якої ґрунтуються всі цінності. Так, добро стає сутнісним визначенням людини, а знання стають засобом для розвитку її духовності. Навчання при особистісно-орієнтованому підході має забезпечити розвиток такого рівня свідомості, який би спрямував студентів до самопізнання й самоактивності, до побудови власного духовного життя. Тому в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців з основ здоров'я треба створювати такі ситуації, у яких стосунки зі студентами будуються на врахуванні їхньої гідності й права бути особистістю. Це, у свою чергу, забезпечує право студента висловлювати свої думки, впливати на судження викладачів про нього. При традиційному підході до процесу професійної підготовки здійснюється знищення всього того, що є волею й свободою студентів. Так, моделювання ситуацій вільної, творчої співпраці стає альтернативою традиційним педагогічним заходам. Особистісно орієнтований підхід виключає директивний вплив на особистість, який діє завдяки реактивними, адаптивними виховними засобами. Навпаки, моделювання ситуації включає в дію й використовує психологічні механізми для навчання й виховання, які розраховані на максимальне залучення особистості. Студент намагається повністю активізувати вищий рівень своєї самосвідомості для самостійного пошуку й реалізації рішень у своїх діях, нових форм поведінки та взаємодії в міжособистісних стосунках. Тому одна із функцій викладача в цій ситуації полягає в тому, щоб спрямувати студента до гуманності в міжособистісних і професійних стосунках. Студент, постійно проявляючи цю здібність, повністю залучається до процесу формування й становлення самого себе, набуває власної відповідальної свободи. Так він морально самовиховується.

Саме особистісно орієнтований підхід надає можливість студенту краще відчувати себе як особистість. Співпраця між викладачем і студентом проходить у єдиному емоційно-чуттєвому просторі, який запобігає психічному напруженню як результату переживання небезпеки від директивного впливу. Студент розуміє й відчуває, що співпраця з викладачем відкриває для нього нові можливості щодо емоційних вражень, спілкування, набуття нових знань, прояву творчості. Особистісно орієнтований підхід змушує студента самостійно ухвалювати рішення й поводитися згідно з ним. Якщо студентів навчили лише спостерігати й слухати, то вони стають соціально пасивними, безпорадними перед труднощами. При особистісно орієнтованому підході відбувається розширення свідомості студентів, що є дієвим виховним чинником. Студенти психічно зростають, у них починають проявлятися приховані потенційні можливості, які не є безмежними. Ці можливості проявляються вибірково, поступово у творчій діяльності та поведінковій реалізації. Тому викладач у процесі співпраці не повинен насильно змушувати студентів проти їх волі здійснювати вчинки, які даються їм з певними труднощами, але й пасивно не погоджуватися з такою позицією. Викладач повинен використовувати такі виховні впливи, які б спричинювали в студентів внутрішню боротьбу доти, доки вони самі подолають труднощі й проблеми. Самостійність прийняття рішення викликає в студентів прояв власних позитивних почуттів, які приносять задоволення як певну самовинагороду за здійснене. Формування духовних цінностей у процесі професійної підготовки завдяки навчанню й вихованню при використанні особистісно орієнтованого підходу повинно визначатися науковими розуміннями внутрішніх закономірностей розвитку особистості в онтогенезі. Тому що традиційні методи змушують студентів до підкорення, а не

до вільних і свідомих дій. Підсумовуючи наші дослідження, визначаємо, що саме студентський вік є важливим періодом з формування духовних цінностей, тобто цей вік є „сензитивним” для духовного становлення особистості й засвоєння духовних цінностей. Починаючи з підліткового віку, людина прагне до самостійного дорослого життя, усвідомлює свою відповідальність за свої дії й рішення, намагається реалізувати себе в різних сферах. Для цього віку природним є особистісне й соціальне самовизначення, пошук шляхів самореалізації й визначення свого місця в житті.

Тому навчання й професійна підготовка є одним зі шляхів для самовизначення й сферою для самореалізації. Саме на основі навчальної діяльності в процесі професійної підготовки виникає можливість формування духовних цінностей. У процесі навчання змінюються розумова активність, а це, у свою чергу, впливає на те, що людина починає розуміти себе, навколишнє буття. Це – пошук істини, людина виходить за власні межі й межі навколишнього буття. Цей пошук істини здійснюється на основі теоретичних знань і теоретичного мислення. Теоретичні знання сприяють засвоєнню багатству культури й науки, духовному зростанню й оновленню особистості. Але це буде відбуватися, якщо є смисл у навчальній діяльності, тобто особистість спрямована на навчання й професійну діяльність, іншими словами, є мотивація до майбутньої професії й до потрібних для цього знань. Від професійної спрямованості залежить ставлення студентів до майбутньої професії, навчальної діяльності, знань. А це утворює мотиваційну сферу навчальної діяльності, до якої входять: мотиви, потреби, цілі, інтереси та ін. Тому ефективне навчання буде відбуватися за самостійно сформованими цілями або вибраними й прийнятими за допомогою викладача. Так, у процесі навчання студент буде прагнути досягти власних цілей, виходячи зі своїх інтересів і потреб: самовдосконалення, самореалізації, визнання, схвалення.

Усе це можливо при особистісно орієнтованому підході в навчанні. Особливо важливо для нашого дослідження те, що саме при такому підході здійснюється формування духовних цінностей майбутнього фахівця з основ здоров'я повною мірою, тобто формування ціннісного ставлення до своєї професії й знань, прояв творчості й гуманності.

Тому замість традиційного підходу до процесу професійної підготовки майбутніх фахівців з основ здоров'я повинен бути використаний особистісно орієнтований підхід, при якому забезпечується право студента на свободу вибору в духовному просторі. У студента формується ставлення до людини як найвищої цінності. Саме при особистісно орієнтованому підході в центрі перебуває майбутній фахівець з його мотивами, цілями, інтересами, потребами та ін. При особистісно орієнтованому підході кожний студент формує власну мету й загальну з іншими студентами. Функція викладача стає координуючою. Така співпраця активізує потенційні можливості кожного майбутнього фахівця з основ здоров'я. Активізація потенційних можливостей студентів сприяє активній їх самореалізації. Самореалізація в процесі професійної підготовки повинна здійснюватися таким чином, щоб було витягання й вичерпування особистісного потенціалу в напрямку активного пошуку істини, добра й краси. Так, у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців з основ здоров'я будуть формуватися система соціально-професійних якостей, духовних цінностей, глибоких переконань, світоглядних позицій.

Усе це формується через навчальну діяльність, тобто через творче засвоєння знань, етичних цінностей, практичну реалізацію ідеального уявлення про освіту, почуття справедливості, прагнення до краси. Це повинен бути активний процес навчальної діяльності, який відбувається залежно від готовності сприймати й реалізувати цінності. Активний навчальний процес включає спільну діяльність студентів і викладачів, творчу співпрацю студентів між собою. Творча активність, яка відбувається через розвиток і зміну взаємин у спільній діяльності студентів і викладачів, сприяє духовному розвитку й формуванню духовних цінностей особистості [6; 7; 8; 9; 10]. Так, у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців з основ здоров'я необхідно реалізувати певні педагогічні умови, завдяки яким навчально-виховний процес з урахуванням психологічних особливостей і здібностей особистості студентського віку сприяв духовному становленню та формуванню духовних цінностей.

Отже, на основі теоретичного огляду наукової літератури ми прийшли до наступних **висновків**:

1. Визначили, що до основних чинників у формуванні духовних цінностей майбутнього фахівця з основ здоров'я є: навчальний процес як стрижень формування соціально-професійних і духовно-етичних якостей; мотивація майбутніх фахівців в етично-гуманістичному розвитку, у вихованні й формуванні якостей духовної людини; рівень професійно-творчого, духовного потенціалу вченого-викладача.

2. Теоретичний аналіз наукової літератури довів, що особистісно орієнтований підхід має переваги порівняно з традиційним підходом. Саме при особисто орієнтованому підході, який

центрований на студентів, створюються суб'єкт-суб'єктні взаємини, що сприяє духовному розвитку, самореалізації й самоутвердженню особистості. Цей підхід побудований на партнерстві, взаємній повазі, рівних позиціях викладачів і студентів, і це впливає на співпрацю та самоврядування, принцип самореалізації й самовираження, розвиток творчого стилю діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ананьев Б. Г. Избр. психол. тр. : в 2 т. / Б. Г. Ананьев. – М. : Педагогика, 1980. – Т. 2. – 1980. – 213 с.
2. Бех І. Д. Виховання особистості : у 2 кн. / І. Д. Бех. – К. : Либідь, 2003. – . – Кн. 1. – 2003. – 280 с.
3. Божович Л. И. Избранные психологические труды. Проблемы формирования личности / Л. И. Божович. – М. : Междунар. пед. акад., 1996. – 212 с.
4. Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность / А. Н. Леонтьев. – М. : Политиздат, 1977. – 304 с.
5. Мясичев В. Н. Психология отношений : избр. психол. тр. / В. Н. Мясичев. – Воронеж : Ин-т практ. психологии : МОДЭК, 1995. – 356 с.
6. Guilford J. P. Creative talents: Their nature, user and development / J. P. Guilford. – Buffalo, N. Y. : Bearly Limsted, 1986. – 326 p.
7. Guilford J. P. The nature of human intelligence / J. P. Guilford. – N. Y. : Mc-Gaw Hill, 1967. – 164 p.
8. Sternberg R. General intellectual ability / R. Sternberg // Human abilities by R Sternberg. – 1985. – P. 5 – 31.
9. Torrance E. P. Guiding creative talent – Englewood Cloffs / E. P. Torrance. – N. Y. : Prentice-Hall, 1962. – 306 p.
10. Torrance E. P. Scientific views of creativity and factors affecting its growth. Daedalus: Creativity and Learning / E. P. Torrance. – N. Y. ; Prentice-Hall, 1965. – P. 663 – 679.

Иванов А.В.

Национальный университет физического воспитания и спорта Украины

БИОМЕХАНИЧЕСКИЕ ПАРАМЕТРЫ ТЕХНИКИ ТОЛЧКА ШТАНГИ В ЗАВИСИМОСТИ ОТ УСПЕШНОСТИ РЕАЛИЗАЦИИ ТЕХНИКО-ТАКТИЧЕСКИХ ДЕЙСТВИЙ СПОРТСМЕНОВ

Представлен анализ биомеханических параметров техники толчка квалифицированных тяжелоатлетов в зависимости от успешности реализации технико-тактических действий спортсменов во время соревновательной деятельности. Параметры техники имеют специфическую тенденцию распределения в удачных и неудачных подъемах в разных структурах движения: динамической, ритмо-временной или пространственной и отличаются у атлетов разных групп весовых категорий.

Ключевые слова: *тяжелотлеты, толчок штанги, группы весовых категорий, параметры техники.*

Иванов А.В. Біомеханічні параметри техніки поштовху штанги в залежності від успішності реалізації техніко-тактичних дій спортсменів. *Представлено аналіз біомеханічних параметрів техніки поштовху кваліфікованих важкоатлетів залежно від успішності реалізації техніко-тактичних дій спортсменів під час змагальної діяльності. Параметри техніки мають специфічну тенденцію розподілу під час вдалих і невдалих піднімань у різних структурах руху: динамічній, ритмо-часовій та просторовій і мають відмінності серед атлетів різних груп вагових категорій.*

Ключові слова: *важкоатлети, поштовх штанги, групи вагових категорій, параметри техніки.*

Ivanov, A. V. Biomechanical Parameters of the Clean and Jerk Technique Depending on the Success of Athletes' Technical and Tactical Actions. This paper presents the analysis of biomechanical parameters of the Clean and Jerk technique applied by the highly-qualified athletes in dependence with the success of their technical and tactical actions during competitions. It has been found out that they have a specific tendency of distribution while performing successful and unsuccessful lifts in different structures of movement, such as dynamic, rhythmical and temporal or special ones, as well as depending on the weight category in which they have been registered. Some parameters of the technique tend to increase, others are likely to decrease, and the rest seem to remain the same. The comparison of the Clean and Jerk technique characteristics among weightlifters of three weight categories (lightweight, middleweight, heavyweight) during various implementation of technical and tactical actions prove, that the biggest changes in unsuccessful lifts take place in the group of velocity and strength parameters, particularly in force of sports equipment movement, maximum speed of barbell outlet and maximum force of its push-off. The majority of biomechanical parameters of the Clean and Jerk technique among weightlifters who belong to heavyweight categories differ from the parameters of the first and the second groups of athletes in unsuccessful lifts. This denotes the necessity of their change, as far as these parameters destroy the movement structure and have negative effect on the implementation of athletes' technical and tactical actions during competitions.